

ландшафтних парків Ровенської області. Розглянуто категорію природно-заповідного фонду регіональний ландшафтний парк як об'єкт рекреаційного природопольовання. Дана характеристика регіональних ландшафтних парків досліджуваного регіону як потенційними достопримечательностями туристсько-рекреаційного призначення. Визначені основні проблеми, задачі і напрями рекреаційного використання регіональних ландшафтних парків Ровенської області.

Регіональні ландшафтні парки є поліфункціональними заповідними об'єктами, які, крім функцій охорони природних і історико-культурних об'єктів, сприяють організації туризму, екологічного освіти місцевого населення і відвідувачів, проведенню наукових досліджень і моніторингу, соціальному і економічному розвитку території.

Встановлено, що розташовані на території Ровенської області регіональні ландшафтні парки «Прип'ять-Стоход», «Дермансько-Мостовської», «Надслучанський» є перспективними для розвитку туристсько-рекреаційної діяльності і мають необхідні для її проведення ресурси, однак цей процес затримується рядом факторів, а саме: недовірена нормативно-правова база; мала освіта широкого суспільства; відсутність адміністрацій, і, як наслідок, проблема фінансування і тому подібне.

Акцентовано увагу на необхідності розробки для кожного з парків стійкої стратегії розвитку і оцінки формування рекреаційної інфраструктури, проведення оцінки фізичної спроможності природних комплексів витримувати рекреаційну навантаження, розробки і прокладки мережі екоосвітальних і екотуристських троп, розвитку спеціальних видів туризму.

Рекреаційний потенціал регіональних ландшафтних парків Ровенської області сприяє їх широкому привертанню і використанню населенням для ефективного туризму, відпочинку і інших видів рекреаційного використання, для екологічного освітально-виховної роботи, розвитку екологічного туризму.

Ключові слова: регіональний ландшафтний парк, рекреація, туристсько-рекреаційна діяльність, функціональні зони, Ровенська область.

Abstract:

Bezsmertniuk T. P., Melniichuk M. M. REGIONAL LANDSCAPE PARKS OF RIVNE REGION AS POTENTIAL RECREATION OBJECTS.

The possibilities for recreational activities within the regional landscape parks of Rivne region are investigated. The category of nature reserve fund regional landscape park as the object of recreational nature management is considered. The characteristic of regional landscape parks studied region as a potential tourist attraction of recreational purposes is analyzed. The main problems, objectives and directions of recreational use of regional landscape parks of Rivne region are represented.

Regional landscape parks are polyfunctional protected objects that, in addition to the protection functions of natural, historical and cultural sites, promote tourism, environmental education of the local population and visitors, conducting research and monitoring, social and economic development of the territory.

Found that located on the territory of Rivne region regional landscape parks «Pripiat-Stokhid», «Dermansko-Mostivskiy», «Nadsluchanskiy» are promising for the development of tourism and recreational activities and have the necessary resources to carry it out, but this process is hampered by a number of factors namely: incomplete legal framework; low public awareness; no administration, and as a result, the problem of funding and so on.

Accented attention for the need to develop for every park sustainable development strategy of forming assessment recreational infrastructure, assessment of physical ability of natural systems to bear recreational load, working and laying of networks ecoeducational and ecotourism trails, development of special forms of tourism.

Recreational potential of regional landscape parks of Rivne region promotes their involvement and use by the public for effective tourism, leisure and other recreational use, for environmental education and educational work, the development of ecotourism.

Key words: regional landscape park, recreation, tourism and recreational activities, functional areas, Rivne region.

Рецензент: проф. Брич В.Я.

Надійшла 16.04.2016р.

УДК 910

Ірина ЄРКО, Аліна АДАМОВИЧ

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ НА ПОЛІССІ

Охарактеризовано особливості, переваги та перспективи розвитку гастрономічного туризму на Поліссі. Висунуто основну проблему, досліджено сильні сторони стану гастрономічного туризму в регіоні, розроблено методи та прийоми, завдяки яким, його можна вивести на принципово новий рівень. Охарактеризовані особливості поліської кухні, національних звичаїв і традицій. Також виділено перспективні для Полісся види гастрономічного туризму. Досліджено та виділено кращі заклади харчування, які репрезентують особливості української кухні. Перелічено основні гастрономічні події регіону, які відбуваються протягом року.

Ключові слова: гастрономічний туризм, Полісся, кухня, традиції, подорож.

Постановка наукової проблеми та її значення. В умовах сучасного розвитку туриз-

му мандрівника стає все складніше здивувати білими піщаними пляжами, однотипними екскурсіями та гірськолижними курортами. Тому сьогодні все більшої популярності набирає відносно новий вид туризму – гастрономічний, який дає змогу туристам ознайомитися з колоритом, спадщиною та культурою території, якою вони подорожують. Україна має унікальні туристичні ресурси для розвитку гастрономічного туризму, адже, з історичних причин, українська кухня формувалась під впливом багатьох держав, тому сьогодні вона вражає своїм різноманіттям. Національна кухня є складовою частиною будь-якого туристичного продукту, тому, на даному етапі, важливим завданням є розвиток гастрономічного туризму як самостійного та перспективного напрямку туризму. Основною проблемою розвитку гастрономічного туризму на території України є відсутність якісно складених оригінальних гастрономічних турів, а також несерйозне відношення виробників туристичних послуг до цього виду туризму. Мета даної роботи полягає у дослідженні сильних сторін гастрономічного туризму Полісся, а також розробці методів та прийомів, які дозволять вивести гастрономічний туризм на принципово новий рівень.

Аналіз останніх досліджень із даної проблеми: Дослідженням даної проблеми в Україні займалися: А. Бусигіна, Е. Маслова, І. Комарніцький, В. Федорченко, Т. Божук, Л. Прокопчук. Всі вони розглядали розвиток цього виду туризму в історико-культурному аспекті, особливості створення регіональних туристичних продуктів на основі національної кухні та кулінарних традицій. Проте, дослідженням даної проблеми на території Полісся раніше ніхто не займався.

Основні завдання: охарактеризувати особливості, переваги та перспективи Українського Полісся у розвитку гастрономічного туризму, запропонувати заходи щодо поліпшення стану даного виду туризму в регіоні.

Виклад основного матеріалу. Гастрономічний туризм – це подорож країнами та континентами задля знайомства з особливостями місцевої кухні та її кулінарними традиціями.

Відмінна риса української кухні полягає в тому, що сирий продукт спочатку піддається легкому обсмажуванню і відносно швидкому пасеруванню і тільки після цього – більш тривалій тепловій обробці, тобто варінню, запіканню або тушкуванню [1].

Своєрідність національної української кухні виражається в переважному використанні таких продуктів, як свинина (м'ясо і особливо сало), овочі, продукти переробки злаків та

бобових (пшеничне борошно, крупи, квасоля тощо) і деяких інших [4].

Найбільш гастрономічним в туристичному плані районом на сьогоднішній день є Закарпаття. Межуючи з Польщею, Словаччиною, Угорщиною та Румунією кухня Закарпаття поєднала в собі традиції цих країн, зацікавивши цим самим багатьох іноземних туристів. Проте, такий регіон як Полісся чомусь мало відомий серед туристів, а дарма. Адже, особливе географічне розташування Полісся значною мірою зумовило й певні особливості у харчуванні населення цього етнографічного регіону України.

Однак як окремий вид туризму, гастрономічний туризм – явище рідкісне. У вітчизняних турсервісерах відсутні чітко продумані гастрономічні тури Україною, також кількість українських туристів, які бажають бути залученими в кулінарні тури дуже мала.

Останнім часом можна спостерігати позитивні зміни, пов'язані з розвитком та популяризацією даного виду туризму в цілому в країні. В даній роботі ми розглянули можливості та перспективи розробки гастрономічних турів на території Українського Полісся.

Для комплексного вивчення гастрономічного туризму на Поліссі ми виділили кілька його видів, взявши за основу класифікацію Саламатіної С. Є [5]. Серед них: дегустація хлібних виробів, дегустація слабоалкогольних напоїв, рибний, ягідно-овочевий, медовий, змішаний. На нашу думку, дані види туризму можуть користуватися популярністю серед вітчизняних та іноземних туристів.

Дегустація хлібних виробів. Як і по всій Україні, на Поліссі надають перевагу продуктам рослинного походження. Хлібні вироби користуються великою популярністю серед місцевого населення. Ще й досі багато господинь випікають «чорний» домашній смачний хліб. Також випічка є обрядовими атрибутами багатьох національних свят. З житнього хліба для Полісся найбільш характерні книші (5-7-пелюстковий хлібець з прошарком олії). Пшеничний хліб також є атрибутом святкового столу. Печуть пшеничні паляниці, калачі, пироги з грибами, капустою, сиром, ягодами, горіхами та іншими начинками [2].

Характерним для Полісся також є споживання різних видів каш, найпопулярнішими з яких є гречана й пшоняна. Подають їх з молоком, шкварками, засмажками чи у вигляді куліша. Саме на Поліссі споживають, так-звані, каші-розмазні, які готують на сироватці чи масляниці (продукт, переробки молока, який отримують при збиванні вершкового масла)

[6].

Із недроблених пшеничних круп варять обрядову різдвяну кутю, заправляючи її узваром із сушених плодів яблук та груш, горіхами й родзинками. Багато страв також споживають із пшеничного борошна – млинців, оладок, вареників, галушок, локшини. Вареники з сиром на Масляну (тиждень перед Великим постом), як і всюди в Україні, готують донині. До них традиційно подають сметану, розтиранку чи ряжанку [6].

Для залучення туристів до даного виду туризму необхідно проводити ярмарки, виставки, на яких туристам будуть пропонуватися вироби з хлібу, короваї, випічка тощо. Ці заходи необхідно перетворити та приурочити до певних свят – супроводжувати театралізованими діями, музичним акомпанементом.

Змішаний туризм. Найтипівішим для поліської кухні є вживання страв з використанням картоплі. До таких відносять: різновиди картопляних гарнірів (варена, смажена, запечена), деруни (смажені на соняшниковій олії картопляні млинці), картопляники (картопляні кнедли з м'якоті відвареної картоплі) та інші. Традиційно, найпопулярнішою овочевою стравою, як і повсюди в Україні, є борщ. Його ж на Поліссі готують у різних варіаціях (червоний – з буряком і капостою, зелений – зі щавлем і холодник – із квасу чи кисляку) [6]. Слід відзначити, що на Поліссі не використовують такої кількості спецій, як у південних районах України. Місцеве населення надає перевагу збереженню оригінальних смакових якостей продуктів, тому зі спецій найбільше використовується часник та цибуля.

Також, на Поліссі вживають різні види м'ясних страв, які найбільше готують під час різдвяних свят і на Великдень. Найпопулярніші з них це: кров'янка, ковбаси, сальтисон, м'ясо, печене в тісті, холодець та інші. Особливістю поліської кухні є те, що до м'ясних підлив і соусів до м'яса часто додають гриби, журавлину і кмин [6].

Ягідно-овочевий. Збиральництво характерне для Полісся значно більше ніж для інших регіонів України. Для харчування місцевого населення характерна прихильність до грибних страв і страв із чорниціями (останні є незмінними начинками для вареників і налисників). Для Полісся більше, ніж для інших регіонів України, характерні різні напої: ягідні соки та кваси [6]. Найпопулярнішим соком є березовий, його вживають свіжим, або заквашують житнім хлібом чи ягодами. Не менш популярним напоєм є узвар, який є обов'язковим атрибутом як святкового так і буденного

стола поліщуків.

Поряд з дегустацією страв та напоїв з ягід та овочів, можливе безпосереднє залучення туристів до процесу збору та заготівлі даних продуктів. Прогулянки лісом та збиральництво чорниць, суниць, журавлини і подальше приготування страв та напоїв, дозволять розкрити увесь колорит життя на Поліссі.

Рибний туризм. Зважаючи на кількість природних та штучних водойм рибальство традиційно є допоміжним промислом. Особливо багаті на рибні ресурси Володимирецький, Зарічянський, Здолбунівський, Новгород-Сіверський та Ічнянський райони. Найпопулярніші місця для ловлі – це озера Біле, Нобель, Омит, Засвіцьке, Острівське та Воронківське, а також на річках: Стир, Прип'ять, Стохід, Гуйва, Здвиг, Тетерів, Сейм та інші. Перлиною західноукраїнського рибальства є Шацький національний природний парк. Тут ловлять вугря, судаків, язів, білизни, коропів, карасів, окунів, щук та іншу рибу. Її сушать у печі, в'ялять, смажать та варять [8]. Не менш популярним серед рибалок також є природоохоронні території Качанівського історико-культурного заповідника, Надслучанського регіонального ландшафтного парку, національного природного парку «Прип'ять-Стохід», Поліського та Рівненського природних заповідників.

Вироби з риби представлені на кожному значному святі. Рибний туризм на Поліссі умовно можна поділити на два види: зимовий рибний туризм та літній. Влаштуваючи фестивалі та свята зимою, доцільно залучати туристів до зимової рибалки (вирубка ополонки, процес риболовлі). Найзручнішим часом для проведення рибного фестивалю є час святкування християнського Водохреща, під час якого відсутній піст та будь-які заборони щодо вживання м'яса та риби і розваг. Літні рибні фестивалі можуть проводитися з початком купального сезону. Їх також можна приурочити до певних свят (святком Івана Купала тощо).

Дегустація слабоалкогольних напоїв. Найпопулярнішими слабоалкогольними напоями на Поліссі традиційно вважаються наливки. Солодкий фруктовий-ягідний спиртний напій отримують майже з усіх ягід, від чого походить їхня назва: вишнівка, слив'янка, смороди́нівка, тернівка, чорнична, малинова, ожінова, калинова, бузинова та ін. Не меншою популярністю користуються настоянки – горілки на травах і коріннях лікарських трав (зубрівці, звіробі, калгані, чебрецю, м'яті та ін.) [6].

Окрім пізнавального та розважального ефекту, заходи, де можливість скуштувати

слабоалкогольні напої, несуть також і лікувальну мету. Багато настоянок та напоїв мають дезінфікуючу та профілактичну дію. Дегустацію таких напоїв можна включити у будь-який тур, у будь-яку пору року по усій території Українського Полісся.

Медовий туризм. Бортництво – традиційне лісове бджільництво слов'ян, відоме в Україні ще з найдавніших часів. Сьогодні поширене фактично лише по кордону з Білоруссю, особливо ж на Центральному Поліссі в районі Поліського природного заповідника, на теренах якого налічується декілька тисяч бортей [10]. Асортимент медової продукції, які пропонують поліські бортники дуже великий – від традиційних гречаних та липових медів до продукції з бджолиного підмору.

Велику роль у розвитку медового промислу відіграє туризм. Уже на території Полісся проводяться медові фестивалі та ярмарки, які однак є явищем стихійним. Саме відновлення бджільництва та висока якість медових продуктів можуть стати поштовхом для масового розвитку медового гастрономічного туризму на території Полісся.

Розвиток гастрономічного туризму є можливим не лише через наявність ресурсів. Важливу роль у формуванні та становленні гастрономічного туризму відіграє також *інфраструктура*, зокрема *заклади харчування*. На території Полісся є кілька тематичних закладів української кухні, які варто відвідати, аби відчути на собі атмосферу тепла та затишку української гостинності та скуштувати різноманітні народні страви. Найвідоміші з них: ресторація «Курінь», «Вогнем і Мечем», «Вулик», «Козача левада», етно-ресторан «Панич» (у м. Луцьку); ресторани «Колиба» та «Хуторок» та варенична «Чернігівські страви» (у Чернігові); ресторани «Два отамани», «Підкова», готельно-ресторанний комплекс «Фільварок» (у Житомирі).

Варто окремо відзначити готельно-ресторанний комплекс «Стара губернія» у с. Вереси, поблизу Житомира, адже цей заклад справді вражає, продуманим до дрібниць стильовим оформленням, витриманим в дусі епохи 20 століття та блюдами, приготованими за старовинними рецептами русько-української кухні. В цьому закладі, окрім традиційних та звичних нам вареників, дерунів та борщу, пропонуються блюда зі справжньої дичини – фазан під винним соусом, перепілка на запеченій гарбузі, філе косулі та багато інших страв. Цікавим у гастрономічному плані місцем нами, також, виділено Центр традиційної української культури «Медова хата» (у Луцьку) – своєрідний

клуб, де туристи мають змогу посмакувати традиційні медові напої, мед, ознайомитися з його цілющими властивостями та придбати різноманітну бджолопродукцію, а також, ліки та косметику на її основі.

Основними заходами, пов'язаними з гастрономічним туризмом є організація та проведення *ярмарків та фестивалів*, які ваблять туристів не тільки з усієї України, а й іноземців. В багатьох європейських країнах гастрономічні фестивалі стали невід'ємною частиною культури та дозвілля, в той час як в Україні – лише почали набувати популярності. Так, влітку у Луцьку щорічно проходить фестиваль вуличної їжі «*Lutsk Food Fest*».

Щороку в січні у Луцьку проходить дводенний етно-фестиваль «*Різдво у Луцьку*» на якому лучани та гості міста мають змогу посмакувати різноманітними стравами, солодощами та питними медами, які представляє «Гільдія медоварів України». За участю гільдії, не тільки в Луцьку, а й по всій Україні також проводиться виставка-ярмарок «*Питні меди*». Гільдія піклується про якість питних медів, а також намагається відтворити традиційний напій українців – питний мед, який уже став своєрідним символом, брендом нашої країни [7]. Основною метою проведення даних заходів є популяризація меду та іншої бджолиної продукції, відродження стародавніх традицій медоваріння, а також культури споживання питних медів, які є невід'ємною частиною звичаїв нашого народу.

Щороку в червні у м. Мені Чернігівської області проходить «*Троїцький ярмарок*», на якому представлені твори народних умільців, самобутній український фольклор та гастрономічна культура місцевих жителів. Традиційно, у свято на відкритому вогні запікають тушу свині та пригощають гостей свята. Дегустують також питні меди, різноманітні борошняні вироби та інші страви національної кухні.

У серпні на хуторі Острів Обирок в Чернігівській області проходить «*Фестиваль хліба*» [9]. Туристи та гості свята мають можливість власноруч вижати зерно серпами, вибити ціпами, змолоти жорнами і спекти з нього у печі хліб.

Для любителів сала та туристів, які бажають спробувати найпопулярніший серед українців продукт, у вересні у м. Луцьку проходить фестиваль «*З любов'ю до сала*» [9], на якому представлені різні види сала та інші м'ясні продукти домашнього приготування.

Також, щороку на початку вересня у м. Коростень проходить «*Міжнародний фестиваль дерунів*», основною метою якого є збли-

ження слов'янських народів, відновлення звичаїв та традицій. На фестивалі представляють та дегустують кращі деруни з усіх куточків України [2].

Подібні фестивалі та ярмарки можна проводити у кожному місці на Поліссі. Організація даних заходів не потребує специфічної інфраструктури, що робить можливим їх проведення не тільки у містах, а й у селищах.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Район Українського Полісся володіє багатою культурною та історичною спадщиною. Тому, одним з перспективних напрямків розвитку ринку туристичних послуг є гастрономічний туризм. Проводячи гастрономічні тури, відвідування закладів харчування може супроводжуватись ознайомленням туристів з місцевими пам'ятками та іншими об'єктами рекреації.

Щороку на території Полісся проводиться велика кількість культурно-історичних захо-

дів, які приваблюють вітчизняних та закордонних туристів. Важливим фактором також є не лише розважальний вплив, який здійснюється при залученні до гастро-туризму, а й лікувальна складова. Адже багато підвидів даного туризму пропонують продукцію, яка володіє лікувальними та профілактичними властивостями.

Нами було досліджено вплив культурної складової на формування пропозиції гастрономічного туризму. Проаналізувавши ресурсні можливості регіону Полісся, слід зазначити, що гастрономічний туризм має перспективи для розвитку. Тому, наявні туристичні ресурси є міцною базою для розробки та втілення у життя цікавих гастрономічних маршрутів регіоном.

Велика кількість релігійних свят, які супроводжуються театральними дійствами, організація ярмарок та фестивалів, – все це є основною складовою гастрономічного туризму.

Література:

1. *Альхабаш О. А., Тумко І. М.* Кулінарна подорож. Найкращі кухні світу. – Х.: Віват, 2014.– 192 с.
2. Асоціація традиційних продуктів та національних кухонь України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.tradyciye.com.ua
3. Live journal [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://friday-ptaha.livejournal.com/35057.html>
4. International public organization [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrainica.org.ua
5. Scientific World [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.sworld.com.ua
6. Поліський природний заповідник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.polesye-reserve.org.ua
7. Гільдія медоварів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.medovary.org
8. Поліський трамвай [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.polissya-tourism.com
9. Жінка-українка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrainka.org.ua
10. Заріччя [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zarichchia.blogspot.com/

References:

1. *Al'khabash O. A., Tumko I. M.* Kulinarna podorozh. Naykrashchi kukhni svitu. – Kh.: Vivat, 2014.– 192 s.
2. Asotsiatsiya tradytsiynikh produktiv ta natsional'nykh kukhon' Ukrayiny [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: www.tradyciye.com.ua
3. Live journal [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: www.friday-ptaha.livejournal.com/35057.html
4. International public organization [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: www.ukrainica.org.ua/
5. Scientific World [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: www.sworld.com.ua/
6. Poliss'kyu pryrodnyy zapovidnyk [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: www.polesye-reserve.org.ua/
7. Hil'diya medovariv Ukrayiny [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: www.medovary.org/
8. Poliss'kyu tramvay [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: www.polissya-tourism.com/
9. Zhinka-ukrayinka [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: www.ukrainka.org.ua
10. Zarichchya [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: www.zarichchia.blogspot.com

Аннотация:

Ерко І. В., Адамович. А.А. ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ГАСТРОНОМИЧЕСКОГО ТУРИЗМА НА ПОЛЕСЬЕ.

Статья посвящена вопросам развития гастрономического туризма на Полесье. Выделены особенности, преимущества и перспективы данного района. Выдвинута основная проблема, исследованы сильные стороны состояния гастрономического туризма Полесья, разработаны методы и приемы, благодаря которым его можно вывести на принципиально новый уровень. В статье дано определение гастрономического туризма, охарактеризованы особенности полесской кухни и национальных обычаев и традиций. Также выделены перспективные для Полесья виды гастрономического туризма, такие как: медовый, рыбный, ягодно-овощной, смешанный, дегустация хлебных изделий и дегустация слабоалкогольных напитков. Охарактеризована инфраструктура Полесья, которая, в свою очередь, играет важную роль в становлении гастрономического туризма в регионе. Она представлена развитыми рекреационными комплексами, наличием комфортабельных средств размещения и питания. Самые интересные заведения питания: ресторация «Куринь», «Вогнем і Мечем», «Вулик», «Козача левада», этно-ресторан «Панич», «Медова хата» (в г. Луцк); рестораны «Колыба» и «Хуторок», вареничная «Чернигивські страви» (в Чернигове); рестораны «Два отаманы», «Підкова», отельно-ресторанный комплекс «Фильварок» (в Житомире) и «Стара губерния» (вблизи Житомира). Перечислены

основные гастрономические события, происходящие в течение года, в том числе: Луцкий фестиваль уличной еды «Lutsk Food Fest», этно-фестиваль «Рождество в Луцке», «С любовью к салу» в г. Луцк, «Троицкая ярмарка» на Черниговщине, черниговский «Фестиваль хлеба», «Международный фестиваль дерунов» в Коростене.

Ключевые слова: гастрономический туризм, Полесье, кухня, традиции, путешествия.

Abstract:

Ierko I. V., Adamovych A.O. PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF GASTRONOMIC TOURISM IN THE POLISSYA DISTRICT.

The article dedicated to the issues about development of gastronomic tourism of Polissia. Selected features, advantages and prospects of given region. Nominated major problem, investigated the strong sides of conditions of Polissia's gastronomic tourism, designed the methods and techniques by which, it can reach the fundamentally new level. The article defined the gastronomic tourism, deeply characterized the features of Polissia's food and traditions and customs. Also highlighted the perspective kinds of gastronomic tourism for Polissia, such as: honey, fish, fruit-vegetables, mixed, tasting grain products and tasting low alcohol beverages. Characterized Polissia infrastructure, which plays an important role in the gastronomic tourism in the region. Infrastructure represented by developed recreated complexes, availability of comfortable establishments of accommodation and food. The most interesting dining options: restaurant «Kurin», «Vognem i Mechem», «Vulik», «Kozacha Levada» ethno-restaurant «Panych», «Medova hata» (in Lutsk); restaurants «Kolyba» and «Hutorok», snack bar «Chernigivsky stravy» (Chernigov); restaurants «Dva otamany», «Pidkova» hotel-restaurant complex «Filvarok» (in Zhitomir) and «Stara guberniya» (near Zhitomir). Listed the main astronomical events throughout the year, such as: Lutsk street food festival «Lutsk Food Fest», ethnic festival «Christmas in Lutsk», «With love to fat» in Luck, «Trinity Fair» in Chernihiv region, Chernihiv "Festival of bread", "International festival of potato pancakes" in Korosten. Key words: gastronomic tourism, Polissia, cuisine, traditions, traveling.

Key words: gastronomic tourism, Polissia, cuisine, traditions, traveling.

Рецензент: проф. Брич В.Я.

Надійшла 18.04.2016р.

УДК 911.2:504.54 (477. 43)

Світлана НОВИЦЬКА

ОЦІНКА ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ ГЕОЛОГО-ГЕОМОРФОЛОГІЧНИМИ РЕКРЕАЦІЙНИМИ РЕСУРСАМИ

Розроблено критерії і показники, здійснено бальну оцінку геолого-геоморфологічних рекреаційних ресурсів фізико-географічних районів в межах Тернопільської області. Виділено чотири типи районів з найсприятливішими (Ходорівсько-Бучацький, Збаразько-Смотрицький (Товтровий), Чортківсько-Кам'янець-Подільський і Кременецький фізико-географічні райони), середньо сприятливими (Миколаївсько-Бережанський, Вороняцький, Гримайлівсько-Гусятинський фізико-географічні райони) і малосприятливими (Радехівсько-Бродівський, Смигівсько-Славутський, Вілійсько-Ізяславський, Лановецько-Теофіпольський, Підволочисько-Авратинський, Зборівсько-Теребовлянський фізико-географічні райони) геолого-геоморфологічними рекреаційними ресурсами.

Ключові слова: бальна оцінка, геолого-геоморфологічні рекреаційні ресурси, спелеоресурси, печера, рельєф.

Геолого-геоморфологічні рекреаційні ресурси – це елементи геологічного середовища, поєднання різних форм і типів рельєфу, що мають психолого-естетичну, пізнавальну, медико-біологічну та іншу цінність, використовуються для відновлення фізичних і духовних сил людини. Об'єднуючись з іншими рекреаційними ресурсами, вони створюють високий рівень атрактивності будь-якого ландшафту. В межах курортології детально досліджені ресурси мінеральних вод, лікувальних грязей і клімату, а такі високоатрактивні ресурси, як геолого-геоморфологічні, до сьогоднішнього дня залишаються маловивченими.

В різний час дослідженням даного питання займалися такі вчені: В.С. Преображенський, Л.І. Мухіна, Б.Н. Ліханов, О.О. Мінц, М.С. Мироненко, І.Т. Твердохлебов, О.О. Бейдик, М.М. Покоłodна, Л.О. Багрова, П.Д. Під-

городецький, Л.П. Царик, Г.В. Чернюк, М.Р. Питуляк, М.М. Амірханов, М.С. Лукашин. Найповніше природно-рекреаційний потенціал адміністративних одиниць України було оцінено Руденком В.П. Комплексну бальну оцінку ресурсно-рекреаційного потенціалу регіонів України зробив Бейдик О.О.

Мета дослідження: здійснити оцінку потенціалу геолого-геоморфологічних рекреаційних ресурсів Тернопільської області та особливостей їх розміщення; розробити типологію території Тернопільської області за забезпеченістю геолого-геоморфологічними рекреаційними ресурсами.

Тернопільська область приурочена до однієї геоморфологічної області Волино-Подільської височини, в складі якої виділяють дві підобласті: Подільську структурно-денудаційну височину та Малопопільську алювіально-